

РЕЗЮМЕ

А. А. Сбруева. Новая теория обучения в условиях построения общества знаний: характеристика мировых тенденций развития.

В статье проанализированы социально-экономические факторы перехода от инструктористской (стандартной) к конструктивистской модели школы. Охарактеризованы ключевые находки новой теории обучения, развивающейся как интердисциплинарная дисциплина, в основу которой положены концептуальные идеи современной когнитивной психологии и компьютерных наук.

Ключевые слова: общество знаний, инновация, когнитивная психология, образовательная среда, конструктивизм, рефлексия, метакогнитивный процесс.

SUMMARY

A. Sbruieva. New learning sciences in emerging knowledge society: the world tendencies of development.

In the article the socio-economic factors of the transition from instructionism (standard model) to the constructivist model of schooling is analyzed. The key findings of a new learning sciences, developing as an interdisciplinary discipline, which builds on the conceptual ideas of modern cognitive psychology and Computer Science is outlined.

Key words: knowledge society, innovation, cognitive psychology, learning environment, constructivism, reflection, metacognitive process.

УДК 373.62(410)

О. З. Стельмацук

Тернопільський національний
педагогічний університет

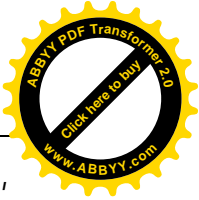
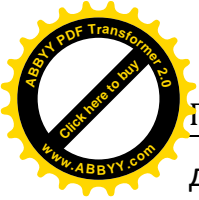
НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ ЗАСАДИ ПІДГОТОВКИ ВЧИТЕЛЯ «ДИЗАЙНУ І ТЕХНОЛОГІЇ» У ВЕЛИКІЙ БРИТАНІЇ

У статті проаналізовано розвиток системи підготовки вчителя «Дизайну і технології» на основі нормативних актів, виданих Міністерством освіти Великої Британії. Розкрито ефективність основних циркулярів і положень британської освіти протягом усього періоду становлення вчителя цієї професії.

Ключові слова: циркуляр, законодавчий акт, комітет, трудова освіта, проектування, дизайн і технології.

Постановка проблеми. За останні десятиліття освіта у Великобританії стала одним із найбільш пріоритетних напрямів у державній політиці країни, незалежно від того, які політичні сили перебувають при владі. Ухвалення рішень, що визначають перспективу розвитку цієї галузі, здійснюється на найвищому рівні, а саме парламентом та урядом. Нормативні акти, прийняті державою, засвідчують велику увагу до майбутньої освіти молоді. Протягом останніх десятиріч уряд Великобританії звертає значну увагу на викладання курсу «Дизайн і технології» у школі, а також на підготовку фахівця цієї професії.

Аналіз актуальних досліджень. Аналіз літературних джерел свідчить про посилення інтересу багатьох дослідників до системи освіти Великої Британії. Проблему підготовки вчителів у Великій Британії вивчали такі

дослідники, як Ю. Алфьорова, Г. Андреева, Ю. Кіщенко, О. Леонтєва, Л. Пуховська. Професійну підготовку вчителів «Дизайну і технології» досліджували такі вчені, як: Н. Воскресенська, К. Корсак, М. Павлова, К. Салимова, Р. Сойчук, Г. Терещук.

Проблема підготовки вчителя «Дизайну і технології» у Великій Британії перебуває у полі зору вчених, педагогів-практиків, але спеціальних досліджень, що розглядають саме нормативні засади підготовки вчителя цієї спеціальності, досі немає.

Мета статті – простежити розвиток підготовки вчителя «Дизайну і технології» у Великій Британії на основі нормативних актів, виданих державою.

Виклад основного матеріалу. Розвиток освітньої системи Великобританії протягом усього історичного періоду був тісно пов'язаний зі школою, зміни в якій впливали на підготовку вчительських кадрів. Нормативно-правові акти, що регулювали розвиток курсу «Дизайн і технології» у середній школі, значно вплинули на підготовку вчителя цієї професії, що зумовило необхідність аналізу законодавчих актів, у яких визначено пріоритетні напрями розвитку предмета в освітній системі Великої Британії.

Характеризуючи становлення курсу, висвітленого у нормативно-правових документах, потрібно зазначити найважливіші законодавчі акти, які були спрямовані на докорінну зміну не тільки предмета трудового навчання, але й британської системи освіти загалом. Серед них ми виділяємо такі:

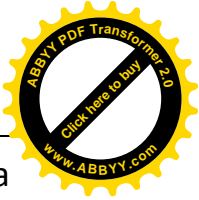
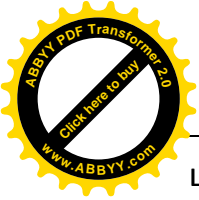
1. Акт Бальфура 1902 р. започаткував систему середньої освіти у країні і ввів трудове навчання як частину основного курсу.

2. Акт Батлера 1944 р. запровадив установа трих типів шкіл – середньої граматичної, середньої сучасної, середньої технічної, безкоштовного навчання в середній школі та збільшив обов'язковий шкільний вік з 14 до 15 років.

3. Освітня реформа 1988 р. відзначилася прийняттям Національного навчального плану та введенням предмета «Технологія» як обов'язкового на всіх рівнях навчання [2, 27–28].

Розглянемо докладніше кожен з нормативних документів.

Першим вагомим документом, який започаткував викладання предмета в середній школі, був «Закон про загальну початкову освіту» 1870 року. У ньому було введено такі елементи курсу в початкову і середню

школи: домогосподарство (кулінарія, шиття, прання), креслення, обробка деревини і металу, де домогосподарство стало найпопулярнішим предметом. Протягом цього часу, до реформи 1902 року, уряд затвердив кілька документів та рекомендацій, які регулювали і вдосконалювали викладання предмета у школі. Потрібно відзначити, що у такий спосіб уряд намагався розв'язати проблему бідних та малозабезпечених сімей, навчивши дівчат та хлопців елементарних навичок ведення домашніх справ.

Вагомі зміни у трудовому навчанні відбулися з прийняттям «Закону про освіту» (Акт Бальфура) у 1902 році, який започаткував систему середніх шкіл у Великій Британії. В інструкціях шкільного управління щодо ведення трудового навчання у школі було наголошено на тому, що трудове навчання повинно бути частиною елементарного курсу в середній школі, де хлопці повинні навчитися користуватися елементарними інструментами (під час обробки деревини і металу), а дівчата – опанувати домогосподарство. Заняття потрібно проводити у спеціально обладнаних приміщеннях. У кожній середній школі повинен бути вчитель праці, що має відповідну спеціалізацію.

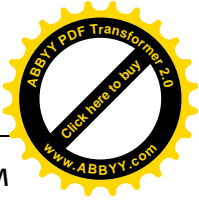
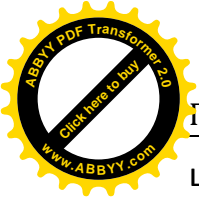
У циркулярі «Управління з народної освіти» 1902 року рекомендували до 1907–08 навчального року створити всі необхідні умови для трудового навчання: майстерні для ручної праці, де одночасно працюватимуть 15–20 учнів.

Цікавим є той факт, що для дослідження стану предмета і покращання викладання його у школі Управління народної освіти у 1908 р. створило спеціальний комітет. У своїй доповіді комітет відзначав, що ручна праця, як повноцінний предмет, хоч і вивчається у школі, але все ще не займає достатньо вагомого місця серед шкільних дисциплін [5, 96–97].

Комітет розробив рекомендації та пояснення щодо покращання трудової освіти у школі. У документі зазначено, що для нормального психічного розвитку учнів робота на уроках трудового навчання відіграє важливу роль, оскільки активність дитини виражається у праці, яка розвиває моторику, сприяє гармонізації нервової системи та активізує роботу мозку [5, 97].

Поряд із рекомендаціями комітет здійснив детальний аналіз викладання предмета у школах, який засвідчив, що більшість школярів узагалі не відвідували уроків праці.

Потрібно відзначити, що в наступному офіційному документі, який доповнював закон 1902 року, «Правила щодо керівництва середньою

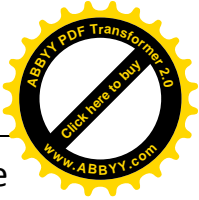
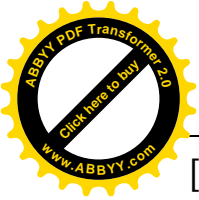
школою», значну увагу приділено домогосподарству. Цим предметом пропонували замінити частину уроків з фізики та хімії, що спричинило багато дискусій та видання «Меморандуму про викладання домогосподарства в середніх школах для дівчат» [5, 99].

Унаслідок «Закону про освіту» 1902 року та змін щодо впровадження трудового навчання в середній школі у країні різко виникає питання про якісну підготовку педагогів. Саме цей закон містив розділи та чіткі вказівки для ВНЗ, які готували педагогів [13].

У період між 1918–1939 рр. підвищується професійна підготовка вчителів усіх дисциплін. Провідні університети відкривають чотирирічні факультети педагогіки для забезпечення достатньої кількості вчителів. Завдяки такій роботі Міністерства освіти Великої Британії покращився рівень освіти майбутнього випускника ВНЗ та його підготовка в педагогічних коледжах й університетах [3, 22].

Цікавим є той факт, що згідно з освітнім законом 1918 р. (закон Герберта Фішера) дисципліни трудового циклу почали фінансуватися так само, як основні предмети у школі. Трудове навчання прирівняли до обов'язкових предметів, вивчення яких передбачено у шкільному навчанні [7, 208]. Наступний циркуляр Управління народної освіти у 1921 р. у своїх рекомендаціях мав на меті вдосконалити професійну підготовку вчителів праці. Таким чином, з 1921 р. до переліку обов'язкових дисциплін у навчальних планах педагогічних коледжів було введено такі предмети, як ручна праця і домогосподарство. У ВНЗ студенти вивчали предмети педагогічного циклу, рідну мову та обов'язково обирали 2 предмети із циклу загальноосвітніх чи практичних дисциплін для загального або поглибленого вивчення. У 30-ті роки ХХ ст. з'явилися спеціалізовані коледжі, які разом із підготовкою фахівців з різних дисциплін також готували вчителів домогосподарства [3, 24].

Позитивним фактом є те, що у 20–30-ті роки ХХ ст. педагогічні коледжі та університети у свої навчальні плани почали вводити предмети психолого-педагогічного циклу. Важливу роль у цьому відводять документу «Рекомендації для вчителів», що був опублікований у 1923 році. У розділі «Навчання ручної праці» зазначено не тільки практичну цінність предметів циклу, а також їх педагогічне значення. Спеціальна увага звертається на використання трудового навчання як виховного предмета для того, щоб навчити учнів економно використовувати гроші і ресурси

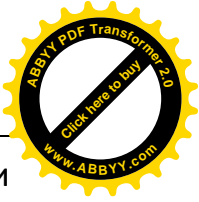
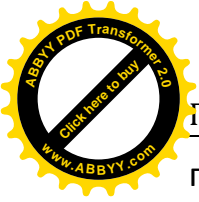
[5, 148]. В офіційних документах 1933 і 1937 рр. ця думка набула ще більшої актуальності. Автори документів порушують питання про зв'язок трудового навчання з іншими предметами й обґрунтовують збільшення попиту на вчителів трудового навчання в середній сучасній школі.

Отже, аналіз нормативно-правових актів дає підстави зробити висновок про те, що засади підготовки вчителя трудового навчання в кінці ІХ – на початку ХХ ст. в основному відповідали вимогам тогочасної школи. Із розумінням важливості опанувати предмети трудового циклу змінився погляд на підготовку майбутнього вчителя праці. Цей предмет став обов'язковим для вивчення студентами педагогічних коледжів. Урядові комісії, вивчаючи викладання курсу у школі, дійшли висновку про те, що вчитель трудового навчання – це фахівець, який відіграє важливу роль в економічному і соціальному розвитку держави, і покращання його підготовки приведе до збільшення кваліфікованих кадрів у країні.

Переломним етапом у британській системі освіти треба вважати Акт Батлера, що був проголошений у 1944 р. Піднявши вік закінчення школи від 14 до 15 років, у час найбільшої народжуваності у повоєнний період, закон спричинив збільшення кількості учнів у загальноосвітній школі. Ці зміни привели до швидкого вдосконалення програм підготовки вчителів і збільшення їх чисельності. Елементарні школи, що були популярними у ІХ ст., були замінені на середні сучасні. Технічні школи, які відігравали важливу роль у підтримці країни під час Другої світової війни, стали другорядними. Міністерство освіти Великобританії сподівалося, що новий закон і величезні інвестиції в нову освіту з боку уряду допоможуть дітям розвиватися відповідно до їх віку, здібностей і можливостей.

Предметам практичного циклу в законі 1944 р. не приділяли значної уваги. Вони викладалися в повному обсязі лише в сучасних середніх школах. У граматичних школах трудовому навчанню відвели місце факультативу, а технічні школи держава практично не фінансувала. Труднощі, пов'язані з реорганізацією структури середньої освіти, спричинили брак кваліфікованих педагогів, додавши ще один недолік новій системі.

Низький рівень трудової освіти спричинив багато дискусій у педагогічних колах. Через це уряд оновив програму предметів практичного циклу. Було розширено шкільну програму з предметів практичного циклу (ручна праця, домогосподарство, садівництво та ін.), що, як згодом відзначили вчителі трудового навчання середніх сучасних шкіл, було погано

приспосовано до потреб тогочасного суспільства. Учителі праці не володіли достатніми знаннями, яких вимагала програма Міністерства освіти. У лондонських коледжах Шордіч і Лафборо, де готували більшість учителів праці, керувалися гаслом виховувати «ідеальних ремісників». Отримавши таку освіту і почавши роботу у школі, учитель трудового навчання не був підготовлений відповідно до вимог сучасної середньої школи [10, 34–48].

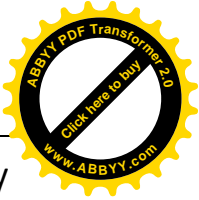
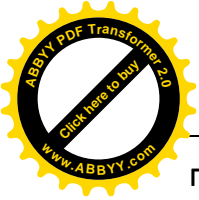
У 1945 р. Міністерство освіти Великої Британії видало ще один документ «Робота з металом у середній школі», за допомогою якого планувалося заповнити прогалину металообробки на уроках праці. Аналіз документа засвідчив, що британський уряд уперше наголошував на важливості використання елементів дизайну у процесі створення виробів.

Доповідь Кроутера у 1956 р. стала поштовхом до розвитку трудового навчання у його практичному значенні. Він зазначав, що держава повинна мати користь зі школярів, даючи їм перші трудові навички на уроках праці. Кроутер намагався заповнити післявоєнну прогалину між освітою і виробництвом [9, 23–25].

Потрібно наголосити на тому, що більшість учителів-практиків, незважаючи на гучні програми уряду, не вбачали позитивних змін у становленні предмета у школі.

Позитивні зміни у підготовці вчителів «Дизайну і технології», а також у розробці цього курсу відбулися у 1964 році через заяву нового міністра праці Харольда Вільсона. У своїй промові він відзначив, що незабаром хвиля технічної революції накриє всі сфери життя сучасного суспільства. Ця промова сприяла аналізу викладання технології у всіх типах шкіл. Унаслідок цього було виявлено, що лише у 5% шкіл технології приділяють достатньо уваги. Значні спроби педагогів-практиків покращити стан предмета у школі спричинило те, що Об'єднання шкільних рад розпочало реалізацію «Проекту з технології». У документі зазначалося: «Проект передбачає введення предмета технології у середню школу, щоб навчити дітей ефективніше діяти у високотехнологічному світі і допомогти їм жити повноцінним життям» [11, 4].

Унаслідок п'ятирічної кампанії предмет став популярний не тільки у школах, а також у педагогічних коледжах. Багато середніх шкіл увело технологію у свої навчальні плани, що негативно позначилося на вчителях праці. Беручи до уваги те, що їх готували в коледжах Лафборо і Шордічі, де не поспішали вводити курс технології, випускники цих закладів не були

готові працювати за шкільною програмою. Національний центр технології у школі знайшов вихід із ситуації, передавши ініціативу розробки програм, випуску навчальної літератури і підготовки вчителів технології Трентському політехнічному інституту в Ноттінгемі.

Важливий поштовх до розвитку вищої освіти у Великій Британії спричинила «Біла книга» – документ, виданий урядом у 1966 році. Нормативний акт передбачав структурну перебудову системи підготовки вчителів і введення ступеня бакалавра. Велику кількість педагогічних, технічних, художніх коледжів трансформували в політехнічні інститути. Такі дії привели до піднесення престижу як педагогічних установ, так і самої професії вчителя [6, 25].

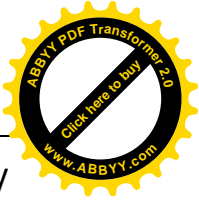
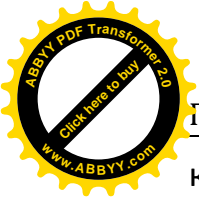
У кінці 60-х років серед педагогів-новаторів велося багато дискусій щодо урізноманітнення предмета трудового навчання. З уведенням елементів технології у навчальні плани шкіл змінився не тільки напрям предмета, а також його назва – з трудового навчання (ремесло, домогосподарство, садівництво та ін.) на ремесло і технологію.

У квітні 1969 року на конференції Національного об'єднання вчителів Великобританії майбутній міністр освіти країни Ширлі Вілльямс наголосив на важливості введення дизайну для вивчення у школі [10, 34–48]. Унаслідок цього у Британії сформувалася Асоціація дизайну освіти, головою якої став досвідчений дизайнер Пол Рейлі.

Отже, на початку 70-х років у Великобританії практично повністю сформувався сучасний предмет «Дизайн і технології». Розуміючи важливість виховання молоді відповідно до технологічного суспільства, уряд країни постійно видавав нормативні акти та здійснював аналіз освітніх установ, таким чином удосконалюючи освіту вчителів технології і надаючи їм усілякої можливості активно розвиватися.

Урядовий документ Е. Джеймса «План розвитку народної освіти Англії у період з 1971 по 1981 р.» запропонував багатоступеневу підготовку вчителів у 2 етапи. У документі було сформульовано основні педагогічні цілі освіти і запропоновано форми підготовки вчителів для отримання ступеня бакалавра педагогіки («Ordinary B. Ed. Degree» – термін навчання 3 роки) або ступеня бакалавра наук підвищеного рівня («Honours B. Ed. Degree» – протягом 1 року) [6, 27].

Слід відзначити той факт, що саме у період 70-х років британська освіта переживала процес широкомасштабних змін. Закриття педагогічних

коледжів та їх реорганізація спричинили погіршення професійного статусу вчителя. Через низьку народжуваність зменшилася кількість учнів, а унаслідок цього – учителів у школі.

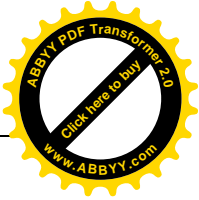
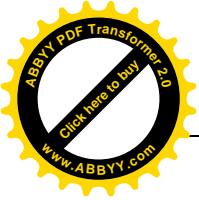
Незважаючи на це, британський уряд активно впроваджував дизайн як важливий предмет для вивчення в загальноосвітній школі. Про це свідчать чисельні дебати, що велися між педагогами. Основним запитанням було таке: чи надавати дизайну статусу основного предмета у школі? Значна кількість педагогів не вважала цей предмет таким, який знадобиться учневі середньої школи в майбутньому житті. На захист виступила Рада з дизайну, яка видала кілька доповідей на підтримку дисципліни. Одна з них – «Дизайн у середній школі» (1976–1977 рр.). Автори документа наголошували, що предмет потрібно вивчати на всіх рівнях середньої школи до 16 років разом із технологією, домогосподарством, економікою і ручною працею, а також створити спеціальні департаменти, що займатимуться тільки вивченням предмета на рівні середньої освіти.

Важливість вивчення дизайну в середній школі обґрунтувала й міністр освіти і науки, а пізніше і прем'єр-міністр Великобританії Маргарет Тетчер. Вона наголошувала на тому, що дизайн – це один із найважливіших елементів, який допомагає відроджувати промисловість країни, і введення його, як навчального предмета, є важливим кроком для країни [12, 24–30].

Така ситуація посилила інтерес до професії вчителя «Дизайну і технології». Збільшилась кількість коледжів, що пропонували стати фахівцями у цій галузі. Хоча дизайн і був уведений як невід'ємний предмет для вчителя технології, у більшості ВНЗ віддавали перевагу вивченню роботи по дереву, металу і домашній економіці.

Після дебатів у 70–80 роках, великої кількості публікацій, що містили доповіді урядових комісій, був прийнятий Закон про реформу освіти (1988) – найбільший законодавчий акт Великобританії другої половини ХХ ст. Він увів як обов'язковий у Національний навчальний план, у якому було три основні предмети – «ядра» – англійська мова, математика і природознавство, а також сім інших предметів – історія, географія, технологія, іноземна мова, музика, мистецтво, релігія, які разом становили 10 базових дисциплін.

Цей документ зазнав серйозної критики з боку філософів, істориків та науковців [1, 89–99].

Згідно з реформою система шкільної освіти набула такого вигляду:

- початкова школа 5–11 років двох рівнів: 5–7 років (Key Stage 1), 7–11 років (Key Stage 2);
- середня школа двох рівнів: 11–14 років (Key Stage 3), 14–18 років (Key Stage 4).

До середньої школи Британії входили різні типи шкіл: сучасна, інтегрована загальна школа, граматична, середня технічна, загальноосвітні коледжі і технологічні коледжі.

Як було зазначено вище, у 70-х роках змінився термін підготовки майбутніх учителів. Коледжі прирівняли до ВНЗ і подовжили термін навчання на один рік. Саме у цей період система підготовки вчителя набула ступеневої структури і складалася із трьох послідовних циклів.

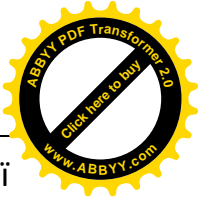
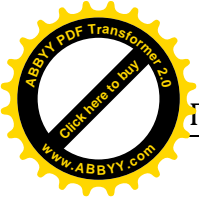
У законі про реформу освіти пропонувалося введення нових трирічних програм з отриманням ступеня бакалавра освіти або бакалавра підвищеного рівня, що надавало їм можливість працювати у школі [4, 134].

Таким чином, зміни, які були передбачені в законі 1988 року, не були повною мірою реалізовані на практиці. Лише з опублікуванням наприкінці 80-х років циркулярів «Умови здобуття вищої освіти» та «Базова підготовка вчителя: затвердження програм» у британській вищій освіті відбулися значні зміни. Згідно з циркулярами головну роль у підготовці вчителя тепер відігравала школа, а програми підготовки вчителів затверджувалися на державному рівні.

Уведення Законом про освіту 1988 року в навчальні плани предмета технологія, як обов'язкового, підняло статус учителя цієї спеціальності та посилило попит на фахівців цієї дисципліни.

Ще один циркуляр «Базова підготовка вчителя», опублікований урядом у 1992 році, став основним документом розвитку британської вищої освіти впродовж найближчих років. Він удосконалив систему вищих педагогічних навчальних закладів – інститутів і коледжів вищої освіти.

Вагомі зміни відбулися в університетському педагогічному секторі. Тепер для отримання статусу кваліфікованого вчителя потрібно було пройти додаткову педагогічну підготовку в інституті чи на факультеті педагогіки при університеті, яка тривала 36 тижнів. Закінчуючи курс навчання, студент отримував сертифікат у галузі освіти (PGCE), що давав йому можливість працювати в середній та старшій школі, а також загальноосвітніх і технологічних коледжах [1; 4, 137].

Для забезпечення потреб школи учителів дизайну і технології готували за програмами «артикульованого» і «ліцензованого» вчителя. За допомогою цих курсів учителем середньої школи міг стати будь-який громадянин країни з вищою освітою [4, 138].

Таким чином, на початку 90-х років учителів дизайну і технології готували у навчальних закладах двох типів: 3- або 4-річних педагогічних коледжах і на педагогічних факультетах при університетах, а також за програмами перекваліфікації.

У законі подальшої та вищої освіти 1992 року вперше були подані Загальні національні професійні кваліфікації (GNVQ) та Загальні професійні кваліфікації (GRQ) у Шотландії. Професійні кваліфікації є важливою складовою британської освіти. Вони визначають професійну компетентність студента – необхідні вміння і навички, якими повинен володіти фахівець.

У Великобританії виділяють три типи професійних кваліфікацій:

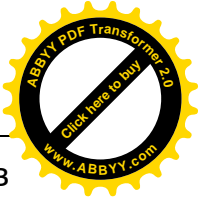
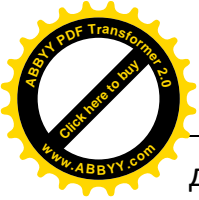
1. Загальні освітні кваліфікації (GEQ).
2. Загальні національні професійні кваліфікації (GNVQs).
3. Національні професійні кваліфікації (NVQs).

Опановуючи ці кваліфікації, студент може поєднувати їх у процесі навчання. Потрібно зазначити, що вчителі дизайну і технології також отримують кваліфікації такого типу [6, 66].

У 1997 році до влади прийшла партія лейбористів, головним передвиборним гаслом якої була реформа освіти. У виданій Зеленій книзі у 1998 році було відзначено: «Педагогічна освіта повинна притягувати найкращих претендентів з усіх верств населення, що відрізняються якістю підготовки і готові до того, що вчитель – це важка професія» [8, 54].

Висновки. Протягом усієї історії розвитку педагогічна освіта у Великобританії проходила шлях постійної трансформації – від академічної форми навчання студентів в університетах до практично орієнтованої підготовки на базі школи. Підготовка вчителя дизайну і технології постійно координувалася з особливостями навчально-виховного процесу у школі, для якої саме і готувалися ці педагогічні кадри.

Цікавим є той факт, що всі нормативні акти, видані урядом, щодо покращання підготовки вчителів базувалися на доповідях Управління стандартами освіти (Office for Standards in Education, Children's Services and Skills, Ofsted), яке регулярно проводило моніторинг шкіл. Спеціальний розділ у документі присвячувався порадам щодо покращання навчання

дизайну і технології. Ці поради враховувалися ВНЗ, що готували фахівців цієї спеціальності.

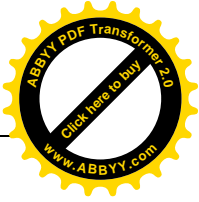
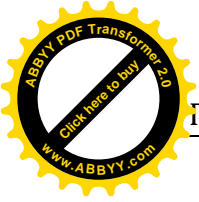
На зламі XX і XXI ст. почався новий етап у розвитку британської педагогічної освіти, основним гаслом якої було створення єдиної професійної моделі вчителя. У працях британських дослідників були різноманітні підходи до системи підготовки сучасного вчителя-професіонала, в яких ставилися вимоги до його професіограми.

У 2002 році Управління стандартами освіти опублікувало доповідь перевірки середніх навчальних закладів, де було зазначено, що в деяких школах недостатню увагу приділено викладанню дизайну на уроках технології. Комісія радила усунути цей недогляд, оскільки недостатня кількість годин дизайну не сприяє активному творчому розвитку дітей.

Універсальність предмета «Дизайн і технології» в англійських школах з уведенням змін до Національного навчального плану спричинила переоцінку курсів підготовки вчителів дизайну і технології. Нині майбутні вчителі повинні володіти базовими та основними компетенціями, що містять знання з технології приготування їжі, технології матеріалів, тканини, електроніки і комунікаційних технологій, однак основою цих компетенцій, як зазначено в документі, є проектування, дизайн і технологія.

ЛІТЕРАТУРА

1. Воскресенская Н. М. Сравнительная педагогика. Педагогические исследования в Великобритании / Н. М. Воскресенская // Педагогіка. – М., 2004. – № 1. – С. 89–99.
2. Задорожна І. П. Особливості методичної підготовки вчителів англійської мови у Великій Британії : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. / Задорожна І. П. – Тернопіль, 2002. – 332 с.
3. Кищенко Ю. В. Формирование профессионального мастерства учителя в системе педагогического образования Англии и Уэльса : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04. / Кищенко Ю. В. – К., 2000. — 223 с.
4. Пуховська Л. П. Професійна підготовка вчителів у країнах Західної Європи в кінці XX століття : дис. ... доктора пед. наук : 13.00.04 / АПН Укр., Ін-т педагогіки і психології проф. освіти. / Пуховська Л. П. – К., 1998. – 354 с.
5. Салимова К. И. История трудового обучения в Англии / Салимова К. И. – М. : Просвещение, 1967. – 235 с.
6. Яцишин Н. П. Професійно-педагогічна підготовка вчителів у Великій Британії (90-ті роки XX ст.) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. / Яцишин Н. П. – Луцьк, 1998. – 216 с.
7. Charles Loch Mowat. Britain between the wars 1918–1940 / Charles Loch Mowat. – University Press, Cambridge, 1984. – 684 p.
8. DfEE. Teachers: Meeting the challenge of Change. Green Paper. – L. : The Stationary Office, 1998. – 112 p.
9. Doncaster. Technical High School. – A Pictorial Survey, Doncaster, 1959. – P. 23–25.
10. Penfold J. From Handicraft to Craft Design and Technology / J. Penfold // Studies in Design Education Craft and Technology. – London, 1987. – V. 20. – № 1. – P. 34–48.
11. Schools Council Technology and the Schools Project. Technology Pilot Study Report. – London, 1967. – 6 p.

- 12. Society of Industrial Artists and Designers // Designer. 1982. – April. – P. 24–30.
- 13. The Education ACT, 1902. – Ernest Arthur Jelf, London, 1903. – 116 p.

РЕЗЮМЕ

О. З. Стельмащук. Нормативно-правовые основы подготовки учителя «Дизайна и технологии» в Великобритании.

В статье проанализировано развитие системы подготовки учителя «Дизайна и технологии» на основе нормативных актов, изданных Министерством образования Великобритании. Раскрыта эффективность основных циркуляров и документов британского образования на протяжении всего периода становления учителя данной профессии.

Ключевые слова: циркуляр, законодательный акт, комитет, трудовое образование, проектирование, дизайн и технологии.

SUMMARY

O. Stelmashuk. Regulatory and legal principles of teacher training «Design and technology» in the United Kingdom.

The article investigates the development of the system of preparation «Design and technology» teachers based on main documents of the British government. It explains the effectiveness of the main circulars of the British educational system during the whole period of development of education for the design and technology teachers.

Key words: circular, act of law, committee, labour education, projecting, design and technology.

УДК 376.54.624.4.37.013

П. О. Тадеєв

Київський національний
університет імені Тараса Шевченка

ОРГАНІЗАЦІЯ НАВЧАННЯ ОБДАРОВАНИХ АМЕРИКАНСЬКИХ ШКОЛЯРІВ НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ: ПРАКТИЧНИЙ АСПЕКТ

У статті розглянуто освітні практики для роботи з обдарованими школярами в державних американських школах на початку ХХ століття. Детально проаналізовано практичний досвід роботи експериментальних класів Г. Віпла, Л. Голінгворт і Л. Стедман та їх вплив на розвиток практики освіти обдарованих у США в ХХ столітті.

Ключові слова: обдаровані школярі, освіта обдарованих, освітні практики, експериментальні класи, «клас можливостей», прискорення, збагачення, групування, диференціація.

Постановка проблеми. Освітні практики для обдарованих школярів, які використовувалися в державних американських школах на початку ХХ століття, базувалися на таких стратегіях, як групування за здібностями, прискорення та збагачення, і найяскравіше реалізовувалися в експериментальних школах.

Під час обґрунтування практики навчання обдарованих школярів вчені спиралися на американську філософію прагматизму, що панувала в період становлення прогресивістського руху. Особливу популярність ця філософія набула у США в період між двома світовими війнами завдяки